Poštnina plačana v gotovini

Cena 1 Din

Mariborski Večernik »JUTRA«

Leto V. (XII.), štev. 37 Maribor, pondeljek 16. februarja 1931

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno prejeman v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelek „Jutra" v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Makedonski revolucijonarji in Bolgarska

Že desetletja doživlja Balkan, in ž njim vsa Evropa, terorizem makedonskih revolucijonarjev. Umor sledi umoru prav tako danes, kakor v dobi Turčije. Toda takrat, ko je nad Balkanom še iztegal svojo roko »bosporski bolni mož«, je vse to bilo še razumljivo. Danes pa, ko se je naselila doli urejenost razmer, ko se je Evropa takorekoč pomaknila celo preko Bospora, je to stanje težko pojmljivo, posebno za nas in zapadno Evropo. Mi Slovenci se v bivši Avstriji nismo mogli dovolj baviti z balkanskimi razmerami in vse, kar je bilo v bivši Turčiji, nam je bilo pač — turško. Tako tudi nismo poznali nastanka in razvoja makedonstvujočega gibanja in nismo vedeli, da so Macedonci bili vedno nemiren element, morda najnemirnejši za Albanci.

Da nam postane vse to jasno, se moramo ozreti v davno prošlost, ko so Slovani sploh prišli na Balkan. Ker jim je dostop in posebno še naselitev branil Bizant, so se morali ž njim boriti za vsako ped zemlje in prav Makedonci so bili tisti, ki so z Bizantinci imeli največ posla. Kajti prodrli so najdlje na balkanski jug. Saj so dosegli celo Poloponez in je nekaj stoletij slovanski živelj obvladoval vso notranjost sedanje Grčije. Potem je nastala bolgarska država in Makedonci so se borili proti njej prav tako kakor proti Bizantu. Stoletja je ta zemlja neprestano menjavala gospodarje, bila mnogokrat tudi samostojna, a do miru, napredka in blagostanja je prišla šele tedaj, ko je v srednjem veku postala središče velikega srbskega carstva s prestolnico Skopljem. Če tega miru ne bi bili porušili Turki, bi Macedonija bila danes ena izmed najkulturnejših pokrajin Evrope.

Turki so porušili mir in zopet so napočila stoletja neprestanih bojev, ki so to pokrajino docela opustošili in značilno je, da je Makedonija zopet morala postati sestavni del Srbije in po tej leta 1918. Jugoslavije, da je našla ponovni mir in možnost za razvoj in napredek. Še bolj značilno pa je, da so se Makedonci proti Turkom vedno borili za — Srbijo in ne morda za Bolgarijo. Makedonsko revolucijonarno gibanje, kakršno je danes, so šele bolgarski imperijalisti umetno ustvarili s tem, da so v drugi polovici prejšnjega stoletja pričeli v Makedoniji ustanavljati bolgarske šole, bolgarske cerkvene občine, časopise in organizacije. Tako so iz srbske in macedonske mladine ustvarili renegatstvo, docela slično našim bivšim štajercijancem ali »Nemcem prijaznim Slovencem« na Koroškem. In iz tega renegatstva, docela politično pobarvanega, je nastalo makedonsko revolucijonarno gibanje, nastala je znana teroristična organizacija.

Ta organizacija je seveda vedno črpala svoje moči iz Bolgarije, službene in neslužbene. To ji je pa dalo tudi možnost, da si je v njej polagoma osvojila vpliv, kakršnega nima dandanes nobena privatna, še manj seveda ilegalna organizacija na svetu. Z neverjetno spretnostjo je znala uriniti svoje ljudi na vsa važna in odločujoča mesta. Makedonski revolucijonarji imajo danes v Bolgariji generale in druge častnike, imajo ministre in diplomate, visoke civilne in policijske uradnike, duhovnike, univerzitetne in srednje šolske profesorje, časnikarje, publiciste in pisatelje pa potem dalje svoje ljudi do orožnikov in policistov.

Po teh svojih zaupnikih so tedaj faktični gospodarji Bolgarije, in samo tako je razumljivo, da je ta napram njim brez moči, da v njej počenjajo lahko karkoli hočejo in da morajo Bolgari v svoji lastni državi trepetati pred tujci. Toda nikdar bi moč makedonstvujočih ne bila tako silna, če ne bi bili, posebno zadnja leta, sramotno orodje v rokah tuje, Slovanom sovražne sile. Ta sila jim daje tako moralno kakor materijalno moč za borbo proti Jugoslaviji na eni strani, za strahovanje Bolgarije pa na drugi strani. Brez dvoma je danes, da bi bila bolgarska notranja in zunanja politika docela drugačna, ko ne bi bilo makedonstvujočih. Oni so bili tisti, ki so podprti po centralnih silah spravili Bolgarijo v svetovno vojno, oni so bili tisti, ki so odločili, da mora Stambolijski pasti in oni so tudi danes tisti, ki upregajo Bolgarijo v — italijanski voz. Račune za vse to pa ne plačujejo makedonstvujoči, plačuje jih ubogi bolgarski narod. Ali bo še kdaj našel dovolj moči, da se osvobodi njihovega strašnega jarma? Morda mu bo do tega dopomogla šele nova katastrofa. Tedaj pa bo konec terorja makedonstvujočih nad Bolgarijo in pot za zbližanje vseh južnoslovanskih držav bo prosta.

Usodni dnevi Španske

ZA ŠPANSKO MONARHIJO SO NAST OPILI ZELO USODNI ČASI. — SPLOŠEN KLIC PO USTAVODAJNI SKUPŠČINI.

MADRID, 16. februarja. Po sobotnem odstopu vlade generala Berenguerja in preklicu za 1. marec že razpisanih volitev, je postal položaj na Španskem silno zapleten. Politični preobrat, ki je nastopil vsled energičnega odpora vseh strank proti diktaturi, je izzval po vsej državi velikansko navdušenje. Po vseh velikih mestih, posebno v Madridu, San Sebastianu, Barceloni in Saragossi, so se vršile včeraj velike politične demonstracije in manifestacije za proglasitev republike. Močni policijski oddelki so le z največjo težavo vzdrževali mir in red.

Vsa znamenja kažejo, da bo sedanja vladna kriza zelo dolga in more priti celo do velikih presenečenj. Vojvoda Alba, ki se mudi sedaj v Parizu, je sporočil kralju, da bi mogel podpirati le tako vlado, ki bi mogla sklicati ustavodajno skupščino. Po njegovem mnenju bi prihajali v tem pogledu v prvi vrsti v poštev Sanchez Guerra, Melequiades in Alvarez. Kralj je vojvodo Albo brzojavno naprosil, da naj pride v Madrid.

Včeraj ste se nudili sledeči dve rešitvi krize: 1. Ministrstvo velike koncentracije, v katerem bi bili zastopani voditelji strank Maura, Romanones, Bugalal, Garcia Prieto in Cambo. 2. Ministrstvo pod vodstvom Sancheza Guerre. V ta kabinet bi stopile vse stranke, ki se od uvedbe diktature bojujejo za ustavodajno skupščino, med njimi tudi republikanci in socijalisti.

PARIZ, 16. februarja. Tukaj živeči bivši španski ministrski predsednik, vojvoda Alba, je imel s kraljem Alfonzom telefonski razgovor, v katerem mu je pojasnil svoje nazore o sedanjem političnem položaju na Španskem ter obenem izjavil, da bo ostal še nadalje v Parizu, ako se politične razmere na Španskem temeljito ne izpremene.

Kakor poročajo listi, je Alba nujno svetoval kralju Alfonzu, da naj privoli v takojšnje sklicanje ustavotvorne skupščine. Prehodni kabinet ne bi imel nobenega pomena in bi pomenil le nepotrebno zapravljanje časa. Vrh tega bi še poostril položaj, ki zahteva nujne rešitve. Takega kabineta zato on tudi ne bi mogel podpirati. Pač pa je pripravljen stopiti v vlado, ki bi imela pooblastilo, da skliče konstituanto.

MADRID, 16. februarja. Vodja liberalcev, Cambo, je včeraj v avdijenci svetoval kralju, da naj se sestavi vlada levice, ki je edina zastopnica večine španskega prebivalstva. Kralj je odšel nato v vojno ministrstvo, kjer je imel z odstopivšim ministrskim predsednikom, generalom Berenguerjem, daljši razgovor. Pri tej priliki je razpravljal ž njim tudi o včerajšnjih izgredih.

SENZACIJA KARNEVALA

V CARSTVU MASK

PUSTNI TOREK — UNION

Kriza v poljskem kabinetu

VARŠAVA, 16. februarja. Po uradnih poročilih bo maršal Pilsudski podaljšal svoj dopust na otoku Madeiri še za nekaj tednov. Radi tega do njegovega povratka v poljski vladi ni pričakovati nobenih izprememb. V poučenih krogih se domneva, da zunanji minister Zaleski do povratka Pilsudskega ne bo odstopil, pač pa takoj nato, ker maršal Pilsudski z njegovim nastopom o priliki razprave o poljsko-nemškem sporu pred Društvom narodov ni bil zadovoljen.

Sestanek Gandhija s podkraljem

BOMBAY, 16. februarja. Gandhi je poslal podkralju pismo, v katerem ga prosi za sestanek, da dobi potrebna pojasnila o celi vrsti važnih vprašanj. Ko je dospela ta vest v Alahabad, so se člani pododbora indskega kongresa odpeljali v Delhi, da se čimprej informirajo o tem razgovoru s podkraljem. Sestanku Gandhija s podkraljem se pripisuje največji politični pomen, ker prevladuje mnenje, da je od njegovega izida odvisna bodočnost Indije.

Protiverski pouk v Rusiji

MOSKVA, 16. februarja. Prosvetno ministrstvo je poslalo vsem prosvetnim oblastvom okrožnico, v kateri zahteva najstrožje izvajanje protiverskega pouka. Komisarijat naglaša, da je cerkev zopet dobila vpliv na otroke in da se v zadnjem času razdeljujejo po šolah celo križci. Najboljše sredstvo za pobijanje vere so po mnenju prosvetnega komisarijata protiverski filmi, katerih izdelavo oblastva toplo priporočajo.

Milijonsko plačilo za zvesto službovanje

GENOVA, 16. februarja. V Bordigheri je umrl te dni 90 letni Tiribaldi, ki je zapustil vse svoje premoženje, cenjeno na preko milijon lir, svoji služkinji. Ona je bila namreč edina, ki ga je v njegovi visoki starosti negovala z vso požrtvovalnostjo in zvesto ljubeznijo. Dogodek je vzbudil po vsem mestu splošno pozornost.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Pondeljek 16. februarja. Zaprto.
Torek, 17. februarja. Zaprto.
Sreda, 18. februarja. Zaprto.
Četrtek, 19. februarja ob 20. uri »Karl in Ana«, ab. A. Premijera

Ptujsko gledališče.

Pondeljek, 16. februarja ob 20. uri »Odgodena noč«. Gostovanje mariborskega gledališča.

»Karol in Ana« na mariborskem odru. Prihodnja dramska premijera bo v mariborskem gledališču v četrtek 19. t. m. Vprizorila se bo drama znanega pisatelja in dramatika Leonharda Franka **»Karol in Ana«.** Drama, ki so jo že vprizarjali z uspehom po skoro vseh velikih odrih, se odlikuje po zelo dramatični in zanimivi vsebini. Dejanje se godi deloma v ruskem vojnem ujetništvu, deloma po povratku ujetnikov domov. Mariborsko vprizoritev pripravlja režiser g. J. Kovič Ab. A.

Mariborsko gledališče pripravlja v drami zabavno Nestroyjevo veseloigro **»Utopljenca«** v režiji g. Skrbinška ter v opereti Kalmanovo živahno opereto **»Čardaška kneginja«** v obnovljeni režiji g. Trbuhovića.

DUNAJ, 16. februarja. Danes so se pričela pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe s Češkoslovaško in Jugoslavijo, ki bodo trajala več tednov.

Mariborski in dnevni drobiž

NAŠIM NAROČNIKOM!

Cenjene naročnike opozarjamo, da smo priložili današnji številki izpolnjene položnice in jih prosimo, da nam na položnicah označeni znesek čimprej nakažejo.

Uprava »VEČERNIKA«.

Izročeno odlikovanje.

Danes dopoldne je sreski načelnik g. dr. Ipavic izročil g. Miljutinu Cilenšku, uradniku delavnice drž. železnice v Mariboru, rez. pešad. podporočniku, odlikovanje, red Jugoslovanske krone pete stopnje. Naše čestitke! —

Sodniska imenovanja.

Imenovani so: za starešino sreskega sodišča v Sl. Bistrici, dr. Štefan Vodušek, za sodnika v Sl. Bistrici dr. Josip Dobrovšek, dosedaj pripravnik pri dež. sodišču v Ljubljani. Za sodnika v Mariboru dr. Josip Čemer, sodnik v Sv. Lenartu. Za sodnika v Sv. Lenartu dr. Alojzij Raut iz Kranja in dr. Stanko Moškon, dosedaj v Gornjem gradu. —

Mestni avtobusni promet

so morali v zadnjih dneh radi prilik na cestah izven Maribora popolnoma ustaviti. Ponekod so zameti do poldrug meter visoko. Cestna uprava izven Maribora nima na razpolago modernih snežnih plugov, ki bi ceste hitro očistili. Avto busno podjetje je od sobote naprej ponovno poskušalo vpostaviti ponekod promet, tako na progi I. in II., včeraj proti Slov. Bistrici in Pesnici. Vsi vozovi so se vrnili (odnosno so jih morali z drugimi prevozili spraviti nazaj!) polomljeni in so sedaj v popravilu. Danes zjutraj je odšel en voz v Selnico, pa se tekom dopoldneva ni vrnil. Tudi v mestu se vzdržuje promet le z veliko težavo in izrednimi stroški.

Občni zbor mariborske podružnice Slov. lovskega društva

se je vršil včeraj dop. v lovski dvorani hotela Orel ob izredno lepi udeležbi članov iz Maribora in zlasti tudi od zunaj. Korporativno so se udeležili zborovanja gojenci gozdarske šole pod vodstvom g. šum. ref. Vodopivca. Navzoča sta bila gg. sreska načelnika dr. Ipavic in dr. Hacin, za mestno občino podžupan dr. Lipold, dalje zastopniki ribarskega društva in streljačke družine. Po kratkem pozdravu predsednika g. Bogdana Pogačnika so bile odposlane brzojavke: udanostna kralju in pozdravni min. predsedniku Živkoviču ter ministru za šume in rude inž. Sernecu. Zborovalci so tudi izkazali počaščenje spominu umrlih 4 članov. Predsednik in tajnik g. Schaup sta podala izčrpna poročila o delovanju podružnice od zadnjega občnega zbora do danes, ki je bilo po reorganizaciji centrale in vseh podružnic zelo živahno. Podružnica je danes druga najmočnejša v Banovini in šteje 650 članov. Vendar še veliko lovcev stoji ob strani. Po blagajniškem poročilu je bila na predlog preglednika računov g. mag. Vidmarja izrečena zaupnica blagajniku in odboru. Sledila so še poročila načelnikov gospodarskega, strelskega, knjižničarskega in kinološkega odseka. Pri volitvi 5 odbornikov (za 3 izžrebane in dva odstopivša) so bili izvoljeni gg. dr. Kovačič, dr. Robič, Vlašič, Leban in Wregg. Tudi je bilo kooptiranih 11 članov v širši odbor. Preglednika računov sta gg. mag. Vidmar in Emil Vodopivec, namestnika gg. Perne in Ulm. Za zunanje kraje so bili določeni zaupniki, določitev delegatov za glavno skupščino SLD pa se je prepustila odboru. Odseki podružnice se ustanove v Slov. Gradcu, Slov. Bistrici, Sv. Lenartu in Vukovskem dolu. Pri slučajnostih se je razpravljalo še o raznih strokovnih vprašanjih, nakar je predsednik ob pol 13. zaključil zborovanje. —

Smrtna kosa.

Davi je umrla na Vodnikovem trgu 3 Marija Mertel, soproga mizarja, v starosti 42 let. —

Hripa v Mariboru

še vedno ni ponehala. Mestnemu fizikatu je bilo od 8. do 14. t. m. prijavljenih zopet 174 novih primerov obolelosti za hripo in vrh tega še 2 primera obolelosti za davico in 1 za šenom, ki pa so k sreči vsi lažjega značaja. —

Hotinja vas.

Žalostno so doneli farni zvonovi v Slivnici, ko smo 11. t. m. izročili materi zemlji truplo blagopokojne gospe Julijane Lešnik roj. Falež, veleposestnice v Hotinji vasi in Brezulah. Njena blaga duša je pohitela v rajske višave, kjer jo čaka zasluženo plačilo. Dosegla je visoko starost 85 let. Pokojnica ni bila samo vzorna žena in skrbna mati, temveč tudi velika dobrotnica revežev. Njena radodarna roka v tem pogledu sploh ni poznala mej. Slovela je tudi daleč naokrog kot najboljša predica. Žive še trije njeni otroci. Anton, splošno znani posestnik, ki je že 24 let občinski odbornik, sedaj prvi občinski svetovalec v Orehovi vasi, hčerka Ana omož. Pivec v Zg. Poljskavi in Antonija omož. Florjančič v Razvanju. Blaž, ki je bil župan v Brezulah in Ivan, posestnik v Dobrovcih, sta umrla že pred leti. Veličastni žalni sprevod je pričal, kako izredno priljubljena in spoštovana je bila ta vzorna slovenska žena in mati. Naj počiva v miru! —

Studenška pustna nedelja

je potekla docela mirno in dostojno. Močno se pozna, da prebivalstvo ostaja — vsled slabega gmotnega položaja — večinoma doma, le mladina se skuša izživeti v pustni vrtoglavosti. Maloštevilne pustne zabave popolnoma zadostujejo. Poleg domačih kolesarjev in pevcev »Enakosti« so s svojo prireditvijo »gostovali« pri Ilgu tudi mariborski »Dravaši«. Studenčani so z obilnim obiskom v soboto zvečer pokazali, da so nasprotniki »lokalnega patrijotizma« ter so jim obiski »meščanov« mili in dragi. Popolnoma izostali so letos »domači plesi« posameznih gostiln, to pa zaradi previsokih veseličnih in plesnih taks. Tudi pri letošnjih maskah se pozna kriza: nič razkošnega, nič pretiranega! Skromnost se uveljavlja povsod. — V občinski pisarni se je predpoldne vršil občni zbor Rdečega križa. Bilanca je v moralnem in gmotne oziru razveseljiva. Izvoljen je bil nov odbor pod predsedstvom šol. upravitelja g. A. Alta.

Zborovanje delničarjev Obrtne banke.

Na sobotnem zborovanju delničarjev Obrtne banke v bivši mariborski oblasti, na katerem je bilo zastopanih 800 akcij, so bili v odbor podružnice, ki se ustanovi aprila meseca v Ljubljani, izvoljeni: Franjo Bureš, urar v Mariboru, Stojan Holobar, slikarski mojster v Celju in Jakob Zadravec, industrialec v Središču, za člane, Ivan Kravos, sedlar. in Ljudevit Pucelj, dimnikarski mojster, v Mariboru ter Matko Zalar, lesni trgovec v Šoštanju, pa za namestnike. —

V KAVARNI JADRAN
na pustni torek
pojačen koncert

Pohorski ples,

ki so ga priredili v soboto zvečer mestni uslužbenci v Narodnem domu, je imel zelo lep obisk tako s strani mestnih uslužbencev ter članov občinskega sveta samih, kakor tudi iz vrst ostalega prebivalstva. Zlasti mnogoštevilna je bila udeležba iz oficirskih krogov. Po nekaterih pevskih točkah, ki jih je odpel deloma pevski zbor mestnih uslužbencev, deloma solist g. Neralic in po deloma šaljivem nastopu, ki je tvoril propagando za Počitniški dom mestnih uslužbencev na Pohorju, kojega lepo izdelana velika slika je tvorila ozadje ukusno urejenega odra, se je pričelo ob zvokih pristne pohorske godbe veselo rajanje, ki je v nemoteno vzvišenem razpoloženju trajalo skoro do ranega jutra na splošno zadovoljstvo vseh udeležencev in na korist dobrodelni ustanovi in zgradbi Počitniškega doma. —

Skesana begunca.

Te dni sta se vrnila na svoje domove kleparski vajenec Ivan Romih iz Studencev ter 18-letni Ervin Straub iz Sokolske ulice v Mariboru, ki sta se pred tedni brez vednosti staršev podala v široki svet, pa tam spoznala resničnost pregovora: ljubo doma, kdor ga ima! —

Drobiž iz Slov. Bistrice.

Hripa se je v zelo močnem obsegu pojavila tudi v našem mestu in okolici. Zahtevala je že tudi nekaj smrtnih žrtev. Pričetkom meseca je umrl na pljučnici in hripi neki učenec osnovne šole, kmalu nato pa 66letni Jurij grof Salm. Pred dnevi so v Črešnjevcu pri Slov. Bistrici pokopali posestnika Mihaela Korena, ki mu je dva dni prej umrla hčerka. Upajmo, da ne bo več žrtev te zavratne bolezni.

Uradni dnevi srskega načelstva v Slov. Bistrici so sedaj izpremenjeni in se ne bo uradovalo prvi, nego vsak drugi četrtek v mesecu v občinski pisarni od 8. ure dalje. Uradni dnevi v tekočem letu bodo: 12. marca, 9. aprila, 7. maja, 11. junija, 9. julija, 6. avgusta, 10. septem., 8. oktobra, 12. novembra in 10. decembra.

Vodovod bomo dobili... Mestna občina je zaprosila lani kraljevsko bansko oblast za podporo za zgraditev vodovoda. Kakor smo doznali, bo banska uprava poslala v kratkem času izvedenca, ki bo izvršil vse priprave.

Izredno velik sneg je zapadel tudi pri nas v noči od petka na soboto. Napravil je precej škode. Polomil je okoliškim posestnikom sadno drevje in potrgal nekaj telefonskih in telegrafskih žic. Vlaki so prihajali z velikimi zamudami. Močno oviran je bil tudi avtobusni promet na progi Maribor - Celje. Drvarji v drvariji pod Velikim vrhom so zameteni in ne morejo nikamor.

Pustni torek velika 346
REDUTA I.S.S.K. MARIBOR
„V CARSTVU MASK“

Kar štiri pogrebe

smo imeli včeraj na Pobrežju. Ob veliki udeležbi stanovskih tovarišev je bil pokopan trgovec Franc Klemsche, ki je pred tednom dni pri reševanju svojega psa izpod avta sam dobil smrtne poškodbe na glavi. K večnemu počitku je bila položena komaj 22letna žrtev zavratne bolezni, učiteljica gdčna Ljudmila Köstlova iz znane narodne rodbine. Pevci »Jadrana« so ji zapeli v slovo ganljive žalostinke. Tudi Marijo Kalek in komaj 15-letnega nesrečnega samomorilca kolarskega vajenca Jakoba Kvosa so včeraj pokopali. —

Novosti Ljudske knjižnice v Mariboru.

Sinclair Upton: »Leidweg der Liebe«, Dr. Čermelj: »Ljudska astronomija«, Zalaznik Z.: »Dvig uboge gmajne«, »Mariborski koledar Nabavljalne zadruge 1931«, Hans Günther: »Im Reiche Röntgens«, Dr. Otto Lange: »Mineral und Pflanzengifte«, Dr. Kurt Flariche: »Wisert und Elch«, Dr. Med. Wenzmer: »Körpergestalt«, J. Small: »Geheimnisse der Botanik«, Dr. Kurt Floeriche: »Tiervater Brehm«, K. H. France: »Korallenwelt«, Timmermans F.: »Župnik iz cvetočega vinograda«, Mauriac F.: »Gobavca je poljubila«, Hugo V.: »Leto strahote 1793«, Gardenhire S. M.: »Dolga roka«, Kumičić T.: »Istočni grijeh«, Ehrenburg Il.: »Das Leben der Autos«, Gorki M.: »Märchen der Wirklichkeit«, Gorki M.: »Erinnerungen an Zeitgenossen«, Gorki M.: »Das blaue Leben«, Biro L.: »Hotel Stadt Lemberg«, Asch Schalom: »Moskau«, Zweig Ar.: »Pont und Anna«, Rasmussen E.: »Donna Linda«, Jung F.: »Die Eroberung der Maschinen«, Marlitt E.: »Im Hause des Kommerzienrates«, Flaherty O. L.: »Der Mörder«, Mercier Armand: »Der Eintänzer«.

Cela vrsta ponesrečencev na cesti.

Vsled oledenelosti cest in ulic se je od sobote do danes dogodila cela vrsta večjih manj resnejših nezgod, pri katerih je posredovala reševalna postaja. V Židovski ulici je padel 19letni zobotehnik Sebastijan Vigele ter si poškodoval kite v sklepih obeh nog. — Na Ptujski cesti je padla 24letna Marija Benko iz Spesovega sela ter si pri padcu nalomila levo nogo v gležnju. Prepeljali so jo v bolnico, kamor je morala tudi 28letna Marija Sabeder iz Betnavske ceste. Nalomila si je desno nogo. — Pred gostilno »Mesto Ptuj« pa je ob 4. uri zjutraj padel 29letni uradnik Josip Lešnik ter se pri padcu prav občutno ranil na levih sencih. Oddali so ga v domačo oskrbo. — Desno roko si je izpahnil davčni kontrolor Matija Kejžar. Ostal je v domači oskrbi. —

KINO

Grajski:

Od danes dalje:
HENNY PORTEN, FRIC KAMPERS
v 100% zvočni in govoreči veseloigri
KRČMARJEVE HČERE.

Union:

Od danes dalje
ZBOGOM LJUBAV...
Brigitta Helm, Jan Kiepura.
Nemški govoreči in zvočni velefilm.

Predstave v obeh kinih ob delavnikih ob 17 19. 21. uri: ob nedeljah in praznikih ob 15. 17. 19 in 21. uri Predprodaja dnevno: od 10 do 12 ure na blagajni. XXVI

APOLO KINO:

V soboto in nedeljo:
3 MUŠKETIRJI.
DOUGLAS FAIRBAINKS.

Cercle français.

Gramofonska predavanja, ki so bila doslej vsak prvi in tretji torek v mesecu, se združijo s konverzacijskim kurzom francoskega krožka in se bodo vršila odslej vsak prvi in tretji petek v mesecu, ob šestih zvečer v društveni čitalnici, Grajska ul. 5. Prva takšna prireditev bo toraj v petek 20. t. m.

Šaljiva pustna smuška tekma v maskah bo v Rušah

na pustni torek, 17. feb. tl. ob 15. uri s startom in ciljem pred Sokolskim domom. Tekmovali bodo v treh partijah: deca, naraščaj in odrasli — moški in ženske. Proga bo kratka in bo tekmovanje obvezno za vse ruške smučarje, ki imajo smuči in jih znajo pripeti na noge. Te »tekme« v maskah bodo vzbujale obilo smeha in dobrega razpoloženja med »tekmovalci«, kakor gledalci. Rezultati bodo razglašeni koj po tekmi v Sokolskem domu. Zmagovalci lahko dobijo tudi darila!

Hotel Orel.

Na pustni torek koncert, v sredo pojedina slanikov. —

ISSKM-reduta, torek 17 2 — Union!

Veličanstvo Karneval — še v torek
pokaži nam Svoje carstvo,
še zadnji dan sprejmi nas pod svoje
varstvo,
vseh lepih sportnih mask, vseh pustov
Ti si vélik car,
na I. SSKM reduti razgrni nam svoj
bajni čar!

Torek 17 Torek 17
Rouge et noir
Velika kavarna

Vrata so ukradli.

Kraj vrta hiše »Linhartov dvor« na vogalu Tržaške ceste in Linhartove ulice so uzmoviči odnesli Evgenu Rituperju velika dvoriščna vrata. Moralo je biti več storilcev, ker so bila vrata težka.

Pokop Kurenta v Studencih.

Slavnemu slovanskemu žrecu Korentu se štete že ure njegovega životarenja... Pokopan bo s posebnimi častmi jutri na pustni torek opolnoči v Studencih. Žalujoči ostali se zbirajo (v civilu in maskah) v Sokolskem domu že ob 20. uri zvečer. —

Kavarna »Astoria«

pripravlja svojim gostom za pustni torek pester zabavni večer. Sodelujeta ljubljenca naše gledališke publike gdč. Pavla Udovičeva in g. Ivelja z izbranimi solospevi, orkester Güldjeberg pa si je sestavil umetniški spored.

Premog iz rudnika Sv. Neže.

Opozarjamo na današnji oglas glede premoga iz rudnika Sv. Neža, ki proda 50 vagonov po najnižji ceni. Poskusite!

Pri zobozdravniku.

Dinko: »Zakaj pa ti tako žariš, Mirko? Odkod prihajaš?« —

Mirko: »Od zobozdravnika...«

Dinko: »In zato se veseliš? Zakaj pa? —

Mirko: »Seveda... Zato, ker ga ni bilo — doma!« .

Kaj bi bilo, ko bi iznašli vsemirsko raketo

POPOLNA SPREMEMBA DOSEDANJEGA ŽIVLJENJA. — RAZKRITEV VSEH TAJEN. — NEDOGLEDNE RAZVOJNE MOŽNOSTI.

Napočil je čas, ko se je pred znanstveniki vse ze... pojavil resen problem: problem poleta v vsemirje in s tem na druge planote in zvezde. Prvi tozadevni poskusi se seveda niso obnesli in nemara se jih bo izjalovilo še zelo veliko, preden bo dosežen prvi uspeh. Pa tudi od tega prvega teoretičnega uspeha do popolne zmage bo pot še prilično dolga. Ljudje, ki čitajo v časnikih in časopisih o pripravah in poskusih, sprejemajo te vesti zelo deljeno. Nekateri sploh ne verjamejo, da se bo človeku kdaj posrečilo zapustiti našo zemljo in odleteti na druge svetove, drugi pa se ne zavedajo docela, kaj bi tak uspeli polet pomenil.

Človeštvo je v tisočletjih svojega razvoja na zemlji doživelo velike dogodke, ki so svet popolnoma preobrazili, tako n. pr. Kristovo rojstvo in nastanek krščanstva, odkritje Amerike, iznajdba parnega kotla, automobila, aeroplana, radia itd., a vsi ti dogodki zdaleka niso pomenili toliko, kolikor bi pomenil en sam uspeli polet na luno, še bolj pa na planet Mars ali Venero. Pojem »zemlja«, ki nam je danes vse, bi dobil docela drug pomen. Ta naša čestitljiva »mati« bi silno mnogo izgubila na svoji veljavi in ceni. Saj bi si pa potem tudi lahko sami izbrali svoj svet. Če bi se nam zemlja zamerila, bi se preselili na Mars ali na Venero in potem bi nič več ne bili zemljani, temveč Marsijani ali Venerijanci itd. S tem bi pa odkrili, spoznali in doumeli tudi največjo tajno, ki muči že tisoče let vse bistre človeške glave, tajno vsemirja. Izvedeli bi, kako je na drugih svetovih, kako so ti sestavljeni geološko, kakšna bitja na njih žive, ako sploh žive itd. itd. Našo zemljo bi od tam opazovali prav tako z daljnogledi, kakor sedaj opazujemo luno, Marsa, Venero in druge lune, planete in zvezde. Vse bi nam postalo jasno, razumljivo in znano.

Toda tak uspel polet bi imel tudi praktičen pomen. Ljudje, ki sedaj na stari in preobljudeni zemlji ne najdejo več prostora, bi se lahko preselili na drugi svet — ne da bi jim bilo treba umreti, kakor sedaj! Kakor v Ameriko, Avstralijo in v druge pokrajine zemlje, bi se potem selili s trebuhom za kruhom na planete. Tam bi nastale nove kolonije zemljanov in morda bi nastala zaradi tega kdaj tudi še vojna, bodisi med nami samimi, bodisi med nami in prvotnimi prebivalci planetov. Tako bi nastala n. pr. na planetu Veneri nova Jugoslavija, nova Francija, Anglija itd. Prebivalci pa bi ostali v stalnih telefonskih in brzojavnih stikih s svojo staro domovino-zemljo. Vsi časniki bi morali odpreti nove rubrike: »Iz Venere«, »Iz Marsa« itd.

Kdo ve naposled, kakšne živali, cvetice, rastline in rudnine bi odkrili na novih, človeku dostopnih svetovih? K nam bi potem prihajale kokoši z Venere, morda tako velike, da bi eno samo njihovo jajce zadostovalo za vse velikonočne potice. Prihajale bi čudovite ptice pevke, živali, fantastičnim pošastim podobne, cvetlice, sijoče v čudovitih, nikdar prej poznanih barvah. Prihajalo bi drago kamenje, rudnine in kovine bi preplavljale svetovni trg in kdo ve, če naše zlato in srebro ne bi potem zgubilo vse svoje vrednosti? Dobili bi nove kulturne rastline, ki bi docela spremenile naše poljedelstvo, saj je že odkritje Amerike dalo krompir, tobak itd., brez katerega si dandanes življenja sploh ne moremo več zamišljati, še manj pa poljedelstva.

Silne, nedoumljive bi tedaj bile spremembe, ki bi jih povzročil uspeli polet v vsemirski raketi na planete. In tisti, ki bi prvi napravili to pot in se srečno vrnili? Pomislite samo, kakšno ogromno vznemirjenje bi nastalo na vsej zemlji, ko bi se doznala vest: »Potovalci na Venero so se srečno vrnili«. Nikdar še nihče ni bil tako proslavljen in opevan, kakor tisti srečniki. Ostali bi za vse večne čase največji heroji človeštva. Kaj bi bil napram njim Krištof Kolumb, kaj še Lindberg! In vendar ni izključeno, da bodo zemljani, naši potomci, še vse to doživeli. Morda niti ni več tako daleč čas, ko bo konec človeškega jetništva na vedno bolj tesni naši stari zemlji. Ali ga bomo morda celo še mi, ki sedaj živimo, dočakali? Kdo ve? Razvoj moderne znanosti in tehnike gre čudovito naglo svojo pot k cilju.

Uprašanje reforme koledarja

Te dni je dopotoval v Beograd g. M. Cotsworth, znani ameriški učenjak, predsednik odbora Društva narodov za reformo koledarja. Podal je novinarjem izjavo, v kateri je v glavnem povdarjal:

V Jugoslaviji so težave v vprašanju koledarja, ker imate katoliški, pravoslavni in muslimanski koledar. Te težave je mogoče odstraniti z izenačenjem koledarja. Gregorijanskega koledarja se poslužujejo dvakrat toliko ljudi nego julijanskega in islamskega, zato se uporablja v mednarodnem življenju in služi tudi kot podlaga za nameravano reformo. Komitet Društva narodov pa je našel v Gregorijanskem koledarju tri glavne nedostatke: prvič, dela in plačuje se mesečno, in je mesec najvažnejša stvar za napredek civilizacije, pa vkljub temu nima določene mere; drugič se vsak mesec konča z različnimi dnevi; tretjič pa se cerkveni prazniki določajo po kretanju mesca. Zato je komitet Društva narodov priporočil, naj bi se Velika noč slavila v nedeljo po drugi soboti v mesecu aprilu. Predstavniki pravoslavnih cerkvâ so e — razun aleksandrijskega patrijarha in nekega balkanskega pravoslavnega sinoda — zedinili na ta predlog. Protestantska cerkev soglaša v načelu in bo letos razpravljala o tem vprašanju na svoji veliki konferenci. Protestanti in pravoslavni pa tvorijo krog 50% vseh kristjanov. Katoliška cerkev je obljubila, da bo sklicala koncil za prihodnje leto, po razpravi o vprašanju na konferenci Društva narodov letos meseca oktobra. Na tej konferenci bo vsak narod preko svojih komitetov lahko iznesel svoje stališče z ekonomske in socijalne strani. K sodelovanju na konferenci kot opazovalci bodo pozvani tudi predstavniki posameznih cerkvâ.

Zadnji dan v letu — je izjavil nadalje Cotsworth — bo proglašen za mednarodni dan počitka, za »beli dan«. Po novo reformiranem koledarju se bo nato januar l. 1934 pričel z nedeljo. Z določitvo zadnjega dne v letu kot »belega dne« bodo postali vsi prazniki stalni, in bodo vsi katoliki, pravoslavni in protestanti obenem slavili praznike. Verjetno je, da se bo dalo isto doseči tudi za islam. Jasno pa je, da se posamezni narodi ne morejo odreči svojih verskih koledarjev, dokler se ne izenači splošni koledar.

Koncem izjave je naglasil g. Cotsworth, da bo prestopni dan vsako leto dne 29. aprila in da se ne bo računal kot tedenski dan. Tako bomo imeli 52 tednov v letu in zadnji teden bo imel osem dni. Ako delimo 52 tednov s štirimi, dobimo 13 mesecev v letu. Tako bi leto štelo 364 dni, zadnji — 365. — dan v letu bi pa bil, kakor že rečeno, mednarodni dan odmora, ker bi se 1. jan. 1934 pričel z nedeljo, bi vsak mesec bile nedelje 1., 8., 15. in 22., ter bi vsak teden pričel z nedeljo, končal pa s soboto.

Novosti iz svetovnega letalstva.

Ameriški pomorski letalci so v l. 1930 izvršili 252.095 poletov v 266.984 urah. Nesreč je bilo 14. — Veliki mednarodni letalski miting bo letos od 8. do 11. julija v Blackpoolu. Priredil ga bo tamošnji Royal Aero Club. — Trgovska letala prevažajo dnevno velike pošiljke svežega cvetja iz Holandske v London. Tulipani, zjutraj natrgani v Holandiji, že zvečer krase mize prvih londonskih hotelov in restavranov.

Smuška tekma za Streharjev pokal

ZMAGOVALEC SPD MARIBOR. VELIKA UDELEŽBA GLEDALCEV.

Zimskosportni odsek SPD Maribor je priredil včeraj v okolici Maribora s startom in ciljem pri Treh ribnikih stafetni tek za Streharjev pokal.

Za tekmo se je prijavilo 9 stafet s 27 tekmovalci in sicer so postavili SPD Maribor 3, TK Triglav 3, SK Železničar 2 in ISSK Maribor eno stafeto.

Snežne prilike so bile idealne. Tekmovalna proga je bila dolga okoli 20 km in je vodila nad Lovskim domom proti Wolfcetlu (Hirschman), od tam po gozdu ob robovih vinogradov do kapelice nad Vinskim dolom, od tu precej strmo na Urbana do cerkve in v lepih sunkih v Rošpoh. Nad gostilno Lovrenčič je proga zavila v Vinski dol in po gozdu v gladkem smuku do cilja nad Lovskim domom.

Izid tekmovanja je sledeči:

1. SPD Maribor (Mirko Dolinšek, Priveršek, Mušič) v času 1:56:10; (startno št. 9).
2. ISSK Maribor (Džamonija, Vezjak, Stopar) 2:00:5; (startno štev. 2).
3. SK Železničar (Jošt. Cinoti, Zupanc) 2:28:15 (startno štev. 1).
4. TK Trigiav (Govedič, Kotnik, Mazi) 2:30:36 (startno štev. 5).

Po tekmi se je vršila v Grajski kleti razdelitev nagrad, kjer je prof. Šilc za g. Streharja izročil zmagoviti stafeti SPD Maribor krasen srebrni pokal v prehodno last.

Smuške tekme za prvenstvo Savske banovine.

V Delnicah so se včeraj vršile smuške tekme za prvenstvo Savske banovine in ZSP. Startalo je 112 tekmovalcev. Seniorska proga je bila dolga 18 km. Prvenstvo si je priboril Stane Brvar, (Smučarski klub Ljubljana) 1:49:29.

Tekmovalna proga za dame je bila dolga 6 km in so bili rezultati naslednji: 1. Zorka Esapovič (Hašk) 57:39; 2. R. Čabrijan (Concordia) 1:03:01; 3. Štefica Radman (Runolist) 1:03:7.

Sokolske smuške tekme.

V Kranju so se vršile včeraj tekme za prvenstvo sokolske župe in propagandni skoki. Skupno s skakači je tekmovalo okrog 200 Sokolov in Sokolic. Dolžina proge je bila 14 km.

Rezultati so bile sledeči:

Stafetni tek članov: 1. Sokol Gorje 1:18:18; 2. Sokol Jesenice 1:21:40; 3. Sokol Dobrava 1:23:20; 4. Sokol Mojstrana 1:25:25.

Smuški skoki: 1. Razinger Stane (Jesenice) 109 točk (25 m); 2. inž. Janko Janša (Bled) 108.8 točk (23 m); 3. Oman Slavko (Javornik) 100.6 točk (19 m).

Nogomet.

Zagreb: medmestna tekma Beograd: Zagreb 3:1 (1:0).

Subotica: Jugoslavija (Beograd):Bačka 3:1 (2:0).

Paris: Češkoslovaška:Francija 2:1 (1:0).

Monakovo: Escerima (La Plata):Münchener 1860 4:0 (2:0).

Novi sad: Jugoslavija B (Beograd: NAK 6:1 (3:1).

Praga: DFC:ČAFC 3:1 (0:1); Slavia: Sparta 4:2 (1:2), Viktoria Žižkov:Teplitzer FC 4:4 (2:4).

Budimpešta: Hungaria:Bastya 5:1; Ferencvaroš:Sabaria 1:0, Ujpest:Vasas 5:3; Kispest:Nemzeti 1:1.

Na Dunaju so bile vse nogometne tekme odpovedane.

Sport po svetu.

Mednarodne afere francoskega tekača Ladouménga (ki je lansko leto izboljšal svetovni rekord Nemca dr. Peltzerja v teku na 1500 m), ki je kot znano za en start v Frankfurtu n/M. zahteval horedno svoto Mark 1.000, se je končno razčistila. Njegov trener Vitan je namreč izjavil, da je navedeno svoto zahteval on, vendar je nameraval privesti s seboj v Frankfurt več atletov, kar pa v ponudbi ni bilo navedeno. Francoski lahko-atletski savez je stvar likvidiral z izključitvijo trenerja Vitana iz organizacije in je s tem Ladoumégue popolnoma rehabilitiran.

V Parizu so se v meddržavni tekmi v rokoborbi dne 7. t. m. srečali reprezentanti Francije in Italije. Proti pričakovanju so zmagali Francozi 5:2 in obenem dokazali veliko tehnično premoč. Občinstvo precej nefair se boreče Italijane ni simpatično sprejelo.

Večtisočglava množica je na Dunaju pričakovala na kolodvoru avstrijsko reprezentanco, ki si je v Krynici priborila evropsko prvenstvo v hokeju na ledu. Posamezne reprezentante je navdušena mladina na ramah odnesla na njihove domove.

Češko-slovaško tennis moštvo je v Južni Afriki odigralo reprezentančen turnir in sigurno zmagalo 3:1; v izvrstni formi je igral tokrat Jan Koželuh, brat znanega svetovnega prvaka poklicnih igralcev, Karla Koželuha.

Pogozdovanje dubrovniške riviere

Vse osnovne in srednje šole v Dubrovniku so sprejele inicijativo, da vsa šolska mladina sodeluje v akciji za pogozdovanje romantičnih predelov dubrovniške rivijere, ki dozdaj ali sploh niso imeli gozdov, ali pa so ti propali radi nepažnje. Vsak učenec bo dobil mladiko, ki jo bo lastnoročno vsadil, in na vsaki bo tudi označeno ime onega, ki jo bo vsadil, Lepo! Toda jasno je, da se mora to vršiti pod nadzorstvom in po gotovem sistemu, in jasno je, da bodo tamošnje gozdarske oblasti morale tudi v ostalem vršiti svojo dolžnost.

Dvojčki od različnih staršev?

Iz Stockholma poročajo: V nekem pravnem sporu med ločenimi zakonci so izdali švedski učenjaki presenetljivo strokovno mnenje, da more pri dvojčkih vsak od obeh otrok izvirati od drugega očeta. Slučaj je sledeči: Po ločitvi je ženska rodila dvojčke ter izjavila, da je oče njen ločeni mož, kar pa je ta zanikal. Od sodišča odrejena krvna preizkušnja je pokazala, da je bila pri enem od obeh otrok dognana krvna skupina staršev, dočim drugi otrok ni pripadal nobeni krvni skupini staršev. Profesor Wolf, vodja sodnega kemičnega zavoda v Stockholmu, je nato izjavil, da ima vsak od obeh otrok drugega očeta. Na enako stališče se je postavil tudi drugi sodni izvedenec, vseučiliški profesor Broman.

Tragedija milijonarjeve hčerke

Lilian Jeffersonova, hči ameriškega petrolejskega magnata, mlado, krasno dekle, se je zaljubila v oženjenega visokega državnega uradnika, ki se mu je sicer dekle dopadlo, vendar ne tako, da bi radi njega pustil svojo zakonsko srečo. Lepa Lilian je poskušala vse mogoče, da bi ga pridobila zase, toda on jo je zavrnil. To si je gnala tako k srcu, da je nekega dne skočila iz 40. nadstropja očetove palače na cestni tlak in obležala seveda — vsa razbita — takoj mrtva.

Volitve v sovjetski Rusiji

so glasom poročila sovjetske brzojavne agencije končane. Udeležba je znašala povprečno 95% napram 70% v l. 1929. V moskovske sovjete je izvoljenih 2542 članov in namestnikov, od teh 66% komunistov in 34% brez strank. Večina zastopnikov so delavci, poleg tega nekaj desetin zdravnikov, geometrov, pisateljev in umetnikov. 25% izvoljenih tvorijo ženske. S komunistične strani so se vršile volitve pod geslom: izvedba petletnega gospodarskega načrta v 4 letih. Začasa volitev je pristopilo v komunistično stranko 34.000 delavcev.

M. Zevaccov

V senci jezuita

Zgodovinski roman. 68

Aveta je presunjena gledala v očeta.

»Očka, zakaj si rekel to?« je zamrmrala nazadnje.

Zato, ker si po letih še otrok, a po prevdarnosti in po srcu že dorastla ženska, hčerka moja.«

»Samo zato?«

»Drugega vzroka nimam.«

Zdajci je rahlo potrkalo na vrata.

»Ali naj odprem?« je vpraša Aveta.

»Odpri,« je rekel.

V naslednjem trenutku je stal v sobi Lantne s svojim prijateljem Manfredom.

»Vznemirjala sva se že, kje si, sinko!« je pozdravil Dolet prišleca z blagim smehljajem. »Sedite, prijatelj Manfred.«

Lantne je stisnil Aveto v naročje.

Njiju čista ljubezen se ni plašila objema ob navzočnosti moža, ki sta ga obadva imenovala očeta.

Lantne je sedel in pogledal Doleta.

»Dete moje«, je rekel mojster hčeri, »pojdi pomagat materi, ki ima v kuhinji dela čez glavo. Tvoja pomoč ji ne bo odveč, saj večerjata nocoj z nama dva dobra prijatelja.«

Aveta je ubogala, ne pozabivši vreči mlademu možu s koncev prstov poljub, ki pa ji ga ni vrnil; očitno je bil ves zatopljen v veliko skrb.

»Gotovo mi imaš povedati nekaj važnega?« je vprašal Dolet, kakor hitro so bili sami.

»Da, oče. Manfred bo govoril namesto mene.«

Dolet je vprašujoče pogledal Manfreda.

»Iz Medona prihajam,« je dejal mladi mož.

»Mojstra Rableja že štirinajst dni ni bilo k meni; to ne pomeni nič dobrega. Kako se ima?«

»Mojster«, je rekel Manfred namesto odgovora, »večerjal sem pri njem v družbi dveh strašnih ljudi.«

»Oho! Res strašna sta morala biti, da se ju je prestrašil takšen korenjak.«

»Presodite: eden je bil Kalvin, drugi pa Ignacij Lojola.«

Dolet se je zdrznil:

»Ignacij De Lojola?«

»Da, vidite, že samo njegovo ime vas pretrese — in res je ta človek za zdaj edini, ki se ga je treba bati.«

Manfred je stopil bliže k Doletu.

»Mojster,« mu je dejal s tihim glasom, »bežati morate.«

»Bežati! Jaz!«

»Da. Že naprej vem, kaj mi porečete. Vem, kako bojevit in požrtvovalen je duh, ki vas navdaja. Toda sam vrag znaj, kod se vijo zavratna pota tega prokletega Lojole. Mi sami se ne zavedamo, s kako strašnim sovražnikom imamo opraviti. Bogme bojim se! Slišal sem tega moža in videl sem ga. Videl sem v njegovih očeh na dnu črne teme lesketanje kakor blesk sekir, kosečih človeška življenja; videl sem v njih krvavo zarjo grmad. Študiral sem njegova usta: kakor da jih je zarisala železna volja. Gledal sem njegovo čelo: mrkle misli se vale za njim. In pravim vam, mojster, strah, me je tega človeka. Ko je sedel takole poleg mene in sem ga imel v svoji oblasti — sam vrag vedi, kaj mi je branilo, primorati ga, da bi se bil z menoj: sunil bi ga z mečem in rešil človeštvo bodoče šibe.«

Manfred se je prekinil za trenotek; zasopel je in nadaljeval:

»Bal sem se za Rableja. Poslušajte, mojster! Ta mož se hvali, da mu je kraljevo uho odprto. In to mora biti resnica,« je dodal Manfred z glasom, polnim mržnje, »zakaj kralj posluša zgolj lopove in propalice. Lojola hoče vašo smrt!«

Dolet je vstal.

»To sem vedel,« je dejal enostavno. »Lojola je velik po duhu. Sledil sem mu korak za korakom in poznam vsa njegova dela — le v slavo mi bo, da sem mogel vznemirjati takšnega človeka! On hoče mojo smrt! To se pravi on hoče smrt tiskarstva. To, kar hoče uničiti s tem, da stre moje življenje, je knjiga, je učenost sama.«

»Oče, pobegniti morate!«

»Nikdar!« je rekel Dolet s trdno milobo. »Še vera zatiralcev, krščanska vera, je imela svoje mučenike. Imeti jih mora tudi znanost, ki bo osvobodila človeštvo.«

Zdaj je vstal Lantne, prijel Doleta za roko in mu pokazal vrata, skozi katere je bila odšla Aveta.

Štefan Dolet je prebledel.

»Moja žena!« je zamrmral. »Moje dete!« Julija! Aveta! Vsa moja sreča, vse moje življenje!«

»Oče,« je nadaljeval Lantne, »ali se vam zdi, da imate pravico, žrtvovati ti dve krotki in ljubeči bitji? Ali mislite, da vas ne bi pekla vest na smrtno uro, če bi jima otrovali življenje s takšno katastrofo?«

Dolet je začel razburjeno hoditi semtertja, sklonivši glavo in roke prekrižane na hrbtu, kakor je bila njegova navada. Kakor večina velikih delavcev, je tudi Dolet sedel za mizo in prijel za pero šele takrat, kadar je bilo poglavje, ki ga je hotel napisati, v glavi gotovo.

Polagoma se je umiril.

»Lojola,« je povzel, »je ena tistih človeških šib, ki vtisnejo človeštvu neizbrisni pečat svoje volje. Toda to, kar hočejo, je njih lastno poveličanje, ne pa skupni blagor. To so ljudje, ki zagrade pot resnice za stoletja, ali pa jo napeljejo v drugo smer. Ideal, ki koraka človeštvo proti njemu, je tako oddaljen in tako globok, da si ga jedva upa zamisliti. Zdajpazdaj začuti sunek, zaletljaj ob zapreko — in nazadnje, ko ga ne trese nič več, misli, da leži še zmirom ravna cesta pred njim. Toda, zavozilo je v stran — in razlika, neopazna ob izhodni točki, postane ogromna čez petdeset, čez sto let. In takrat je treba revolucije v duhovih in šegah človeštva, da najde zopet pravo pot. Spodtiki je lahko ime Aleksander Veliki, Cezar, Činginskan ali Lojola. Da, brez dvoma Lojola je šiba, podobna velikim moriteljem. On mori po svoje.

Kar je v njem najstrašnejšega, je pa to, da ne ubija samo teles, marveč hoče doseči tudi duše. Gorje človeštvu, ako zmaga Lojola! Jedva smo izšli iz teme, dolga doba, ki jo je preživel človek, ga je pustila vsega razbolelega in slabotnega kakor bolnika, ki se mu obrača na bolje, mežikajoče z očmi spričo luči umetnosti in vede, ki užigajo, že se pojavlja Lojola! In kruta je bolest modrih ljudi, ko pomišljajo, da je z njim človeštvo ustavljeno morebiti za cela stoletja!«

Mirno je razvijal Dolet svojo misel.

Vedrost se je bila vrnila njegovemu obrazu.

Zdelo se je, da je pozabil nevarnost, ki mu preti; filozofska špekulacija, ki se je dvigal vanjo, mu je dajala moč, da je gledal mirno svoji lastni smrti tesno v obraz.

Manfred in Lantne sta ga gledala z nežnim občudovanjem.

Dolet je povzel:

»Hvala ti, sinko, da si me opomnil, da so moje dolžnosti mnogoterne. Prav imaš, krivo bi ravnal, če bi žrtvoval svojo ženo in svojo hčer. Pobegnil bom.«

»A kdaj?« je vprašal Lantne živahno.

»Še jutri.«

»Še nocoj, takoj zdajle morate bežati!« je rekel Manfred.

»Nič se ne mudi. Lojolova pota so počasna. Jutri bo tudi še čas.«

Z dolgim pogledom se je ozrl Dolet okrog sebe.

»Nocoj,« je dejal, »bomo večerjali skupaj. Rad bi, da se snidemo še enkrat v okrasju tega domovanja, ki ga ljubim tako zelo, med tem mojim omiljenim pohištvom in knjigami, mojimi tovarišicami. Posloviti se hočem od vsega tega. Manjkalo mi bo samo mojstra Alkofride.«

Zdajci se je zdrznil, začuvši glasno trkanje na vrata.

Manfred je šel odpirat z bodalom v rokah.

»Mislil sem že, da nikoli ne dospem!« je vzkliknil vesel glas. »Ta prokleti mezeg je trmast kakor mosir Kalvin in prekanjen kakor naš veliki Lojola.«

»Mojster Rable!« je vzkliknil Dolet, in njegovo obličje se je zjasnilo.

»V lastni osebi! Razen, če se je satan preoblekel, da vas zvodi za nos! Kdor se podaja ponoči na takšno potovanje, mora biti zares hudič v človeški koži!«

»Gotovo morate imeti važen vzrok, da ste zapustili svojo samoto.«

»Po vaših obrazih sklepam,« je rekel Rable, »da ste že pretresali vprašanje, ki me je napotilo semkaj.«

»Da,« je rekel Dolet, »namenil sem se pobegniti.«

»Dobro! Kamen se mi vali od srca, ko slišim te besede, to pa še tem bolj, ker prihaja iz kuhinje vonj, ki se mi zdi vreden kraljevskega nosu. Toda pomenimo se naprej. Danes torej, po odhodu tegale obešenjaka,« pokazal je na Manfreda, »sem premišljal sam pri sebi o marsičem, in reči moram, da ne o veselih rečeh. Nazadnje pa — in k temu je nemalo pripomoglo vino iz moje kleti — sem jih nehal gledati tako črno; in že sem gradil v svoji glavi dobro premišljeno poglavje svoje knjige o Pantagruelu, kar, toda, kaj hudiča diši tako iz ponev gospe Julije! Moje nosnice so vse omamljene od naslade, in sline se mi cede od zgolj nestrpnosti.«

»Nič posebnega! Škrjančki, pretaknjeni s slanino, ki se kuhajo v lastnem soku,« je rekel Štefan Dolet z usmevom. »Saj veste, da je ta jed posebnost moje žene.«

»Prekrasna ženka! Ali veste, mojster Dolet, da mi je škrjanček še ljubši od kljunača? Treba ga je samo pretekniti s slanino in ga pustiti, da se kuha v lastnem soku. Barbarski zločin je, dodajati še razne druge omake.«

»Mojster Rable,« ga je prekinil Dolet, »novica, ki jo prinašate, mora biti kaj resna, in zelo strašna zame.«

»Takoj vam jo povem: kakih dvajset oborožencev je navalilo na mojo hišo; prišli so, da bi aretirali mesirja Kalvina. Toda on se je vozil že tri ure po cesti proti Ženevi. Vendar pa sem se zbal spričo te točnosti udarca, da ne bi bili istočasno, kakor v Medonu, tudi tukaj česa ukrenili. Verjemite mi, prijatelj, da je skrajni čas.«

»Še jutri se odpravim!« je rekel Dolet.

Rable se je zamislil.

»Jutri je še daleč!« je dejal.

»Sklenil sem, da odpotujem jutri,« je povzel Dolet s trdnim glasom. »Niti besedice o vsem tem vpričo žensk. Lantne, vidva z Manfredom bodita ob desetih zjutraj tukaj. Zaupam vama najdražje, kar imam na svetu. Jaz pa se odpravim že ob rani zori.«

»Torej prideva na vse zgodaj, da vas pospremiva,« je rekel Lantne z globoko ganjenostjo.

»Ne, prijatelj. Prosim vaju, storita po moji želji.«

»Kakor ukazujete oče!«

»Torej, jaz odidem zarana in poizkusim priti v Švico.

(Nadaljevanje prih.)

Knjigarna Tiskovne zadruge podruž. Maribor

Aleksandrova cesta 13 priporoča cenjenemu občinstvu bogato izbiro najnovejših znanstvenih in leposlovnih knjig in revij v slovenskem, nemšken in francoskem jeziku. Poleg tega **izvršuje naročila na vse inozemske knjigarne,** ker je žnjimi v **direktni poslovni zvezi.**

Posodim lep moški domino za vitko postavo. Naslov v upravi. 450

Pozor! Najcenejše vino! Liter Din 8.—, izborno staro vino in sladki Prošek, liter Din 20.—, Cafova ulica 7, kino Union.

Učenca z zadostno šolsko izobrazbo, ki ima veselje do trgovine s spec. ink kol. blagom sprejmem. Predstaviti vsak dan med 14.—16. uro pri tvrdki A. Lesjak, Maribor, Gosposka 11. 447

Dvosobno stanovanje s pritiklinami, parketirano z elektr. lučjo in plinom v novi hiši, Meljska 38, se takoj odda v najem. Vprašati v trgovini istotam. 449

Sprejmem gospoda kot sostanovalca. Barvarska ul. 5, vrata 4. 444

Oddam s 1. marcem opremljeno sobo. Tomšičev drevored, Sernčeva ul. 122. 445

Lep lokal s skladiščem, pripraven posebno za specer. trgovino, event. tudi s stanovanjem oddam v najem. Studenci, Kralja Petra cesta št. 26. 435

ČRNI PREMOG

5242 KALORIJ

Kosovi od 40 cm naprej franko na dom, po 360.— Din 1000 kg. za domačo kurjavo na drobno po 40.— Din 100 kg; premog zgori popolnoma in je brez smradu!

ZALOGA rudnika Sv. NEŽE:

Za Maribor - Frančiškanska 19 in Birgmaier, Aleksandrova c. 71

NAJFINEJŠI RUM na debelo! — **KONJAK** in vse vrste likerjev i. t. d. — **PRAVA SLIVOVKA** na drobno! 3824

JAKOB PERHAVEC, MARIBOR, GOSPOSKA 9

TOVARNA ZA IZDELOVANJE LIKERJEV, DEZERTNIH VIN IN SIRUPOV

Izdaja Konzorcij »Jutra« v Ljubljani; predstavnik izdajatelja in urednik FRAN BROZOVIČ v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru